

Карась О.В.

**ЗРОСТАЙТЕ
СПРАВЖНІМИ ЛЮДЬМИ**
Конспекти уроків

З досвіду роботи за творами
В.О. Сухомлинського

Посібник для вчителя
1–4 класи

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 371.32
ББК 74.26
К21

Рецензенти:
завідувач лабораторії дошкільної
і початкової освіти обласного комунального
інституту післядипломної педагогічної освіти м. Тернополя
Морська Я.Ф.;
вчитель початкових класів вищої категорії; старший вчитель
Походжай Н.Я.

Карась О.П.

К21 Зростаєте справжніми людьми. Конспекти уроків. З досвіду роботи за творами В.О. Сухомлинського : посібник для вчителя 1-4 кл. / О.В. Карась. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2012. — 72 с.

ISBN 978-966-10-2790-8

У посібнику запропоновано 12 конспектів уроків читання, в тому числі й позакласного, та виховний захід для учнів 1–4 класів, мета яких — виховання молодших школярів на педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського.

Використання даного посібника допоможе розширити та поглибити знання учнів про творчість В.О. Сухомлинського, сформувати інтерес до образного художнього слова, розвивати читацькі навички, мислення та зв'язне мовлення, активізувати творчі здібності.

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 371.32
ББК 74.26

Навчальне видання

КАРАСЬ Ольга Володимирівна
ЗРОСТАЙТЕ СПРАВЖНИМИ ЛЮДЬМИ
Конспекти уроків

З досвіду роботи за творами В.О. Сухомлинського
Посібник для вчителя
1–4 класи

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Наталія Шост*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Тетяни Золоєдової*
Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 01.06.2012. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 4,42. Умови, фарбо-вдб. 4,42.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

ISBN 978-966-10-2790-8

© Навчальна книга — Богдан, 2012

НАВЧАННЯ ГРАМОТИ

1 КЛАС

Тема. Закріплення звукового значення букви «ер». Робота з дитячою книгою В.О. Сухомлинського «Пшеничний колосок» (оповідання «Чому мама так хвалить»).

Мета. Формувати навички читання слів і речень з буквою «ер»; розвивати уміння викладати слова з літер розрізної азбуки; вдосконалювати навички звуко-буквеного аналізу слів; виховувати працелюбність.

Обладнання. Каса букв; планшетки, макети — «краплинки роси».

Хід уроку

I. Організація класу.

Ви почули вже дзвінок?
Починаємо урок.
Кожен з вас приготувався,
на перерві постарався.
Перед вами нелегкі завдання,
тож бажаю успіхів в навчанні.

II. Повторення вивченого.

1. Повторення вивчених букв.

- Подивіться, яка весела хмаринка намальована на дошці. А які краплини дощу вона принесла! Давайте їх розглянемо.
- Назвіть букви, що позначають голосні звуки.
- Назвіть букви, що позначають приголосні звуки.
- Які звуки може позначати буква «ер»? (*[p]*, *[p']*).

2. Повторення чистомовки.

Ра, ра, ра — багато у бобра добра.
Ру, ру, ру — шкода бобру.
Ро, ро, ро — своє добро.
Рі, рі, рі — віддати дітворі.
Ри, ри, ри — ось такі бобри!

3. Гра «Зайвий предмет».

- Котрий із малюнків зайвий?
- Чому?
- Назвіть предмети, до яких можна поставити питання *що? хто?*

4. Мовна розминка. Повторення скоромовки.

а) — Ой, краплинки падали і змили літери в словах нашої скоромовки. А, так це ж Капітошка! Давайте відновимо скоромовку.

Роса р...сила, ко...а кос...ла

б) Гра-змагання на швидше і чіткіше промовляння скоромовки.

5. Читання слів, написаних на дошці друкованими літерами.

рік	коса	комора
роса	рак	краплина
косарі	кора	скоро

- Прочитайте односкладові слова; двоскладові; трискладові.

6. Звуковий аналіз слова *коса*:

— ●	— ●
-----	-----

7. Викладення слова *коса* з літер різної азбуки.

- Викладіть слово *коса*.
- Додайте до нього одну букву, щоб вийшло інше слово (*косар*).
- Прочитайте, що вийде, якщо в кінці нового слова додати букву *i*.
- Який останній звук у слові *коса*?
- А в слові *косар*?

8. Гра «Склади речення з хмарок».

- Із скількох слів складається речення?

III. Фізкультхвилинка.

Впала палка у бабусі —
підійми.
Просить яблуко малюк —
ти зірви.
Любій мамі за добро
поклонись.

- б) Хлопці готують запитання до прочитаного.
 - Яким був Андрійко?
 - Чого вчить нас це оповідання?
 - Яку рису ми повинні в собі виховувати?
- в) Хлопці читають оповідання «Списав задачу».
- г) Дівчата слухають і готують запитання.
 - Яку рису слід розвинути в собі Павлику?
 - Як цей вчинок характеризує хлопчика?
 - Якою була дівчинка?

2. Аналіз прочитаних оповідань.

- Чи схожі між собою ці оповідання?
- Чи підходять вони до нашої теми?
- На якого хлопчика ви хотіли б бути схожими? Чому?

3. Фізкультхвилинка «Стежинка природи».

— Ми ідемо по стежині під голубим небом, де радісно літають птахи і метелики. Це стежина природи. Нам треба перепочити під деревом. Уважно послухайте і впізнайте його: «воно не посередині, не зліва і не останнє». (Підказка: це він — дуб.)

— В якому творі В. Сухомлинського дуб є основним персонажем? (*Дуб під вікном.*)

— Що ж там за проблема вирішувалася?

— Яке ж розумне рішення потрібно прийняти в цій складній ситуації? Що враховувати?

4. Робота з прислів'ями і приказками.

Послання четверте:

У цьому домі злагода панує,

Добро і щирість жителі шанують.

І вас запрошують у гості завітати,

Та спершу знання й розум показати.

— Вам потрібно було виписати прислів'я про позитивні та негативні риси людини. Будьте уважні і виберіть те прислів'я, яке стане вашим девізом.

— Яке прислів'я ви обрали? Чому? Запишіть у своїй картці.

V. Підсумок уроку.

— Ось і закінчується наша подорож.

— Який настрій у вас зараз? На своїй картці намалюйте себе:

8. «Сяюча Вершина й Кам'яниста Стежина»

До сяючої вершини веде кам'яниста стежина.

9. «Як Ріка розгнівилась на Дощик»

Ось так і нам не треба забувати, звідки ми течем.

Афоризми з творчої спадщини В.О. Сухомлинського

- Виховуючи свою дитину, ти виховуєш себе.
- Без будь-кого з нас Батьківщина може обійтися, але будь-хто з нас без Батьківщини — ніщо.
- Розніжені й розбещені індивідууми формуються тоді, коли в їхньому житті домінує єдина радість — радість споживання.
- Справжня любов народжується в серці, що пережило турботи про долю іншої людини.
- Дитина — дзеркало родини; як у краплі води відбивається сонце, так у дітях моральна чистота матері і батька.
- Любов — це, насамперед, відповідальність, а потім уже — насолода, радість.
- Совість — це емоційний страж переконань.
- Роки дитинства — це насамперед, виховання серця.
- Там, де є суворість і вимогливість жінки, дівчини, юнак стає справжнім чоловіком.
- Там, де в жінок не розвинуте почуття честі й гідності, процвітає моральне невігластво чоловіків.
- Багато лих мають своїми коренями саме те, що людину з дитинства не вчать керувати своїми бажаннями.
- Закоханий у себе не може бути здатний на справжню любов.
- Перш ніж полюбити в дівчині жінку, полюби в ній людину.
- Людина звелася над світом усього живого, насамперед, тому, що горе інших стало її особистим горем.

10 принципів особистісно орієнтованого підходу до навчання і виховання в початкових класах (за В.О. Сухомлинським)

1. Неповторність кожної дитини.
2. Визнання відсутності нездібних дітей.
3. Урахування нерівності розумових здібностей.
4. Індивідуалізація навчально-виховного процесу.
5. Визнання кожного учня як особистості.

6. Отримання позитивних відчуттів від навчання.
7. Навчання через подолання труднощів.
8. Дослідницький підхід до навчання.
9. Самостійність добування знань.
10. Принцип єдності навчання і виховання.

Список використаних джерел

1. Барташнікова І.А. Розвиток уяви та творчих здібностей у дітей / І.А. Барташнікова, О.О. Барташніков — Тернопіль: Богдан, 1998. — 130 с.
2. Барташнікова І.А. Серія «Інтелектуальна ігротека» / О.О. Барташніков Львів: Оксарт, 1996. — 110 с.
3. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі: Метод. посіб./ М.С. Вашуленко — К.: Освіта, 2006—268 с.
4. Вибрані твори: в 5 т. Т. 3 / В.О. Сухомлинський. — К.: Радянська школа, 1997. — 670 с.
5. Когут О.І. Інноваційні технології навчання української мови і літератури / О.І. Когут — Тернопіль: Астон, 2005.-311с.
6. Карнаух Т. Впровадження інтерактивних методів навчання на уроках читання / Т.Карнаух. // Початкова школа. — 2005. — №11. — С. 5–3.
7. Морально-духовний розвиток особистості в сучасних умовах (Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді): Зб. Наук. пр. Кн. 2 / Ред.: О.В. Сухомлинська; АПН України. Ін-т пробл. виховання. — К., 2000. — 340 с. — укр.
8. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. К.: Початкова школа, — 2006. — 432 с.
9. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах / О.Я. Савченко — Київ: Магістр, 1997. — 190 с.
10. Словник іншомовних слів / укл. С.М. Морозов, Л.М. Шкарапута. — К.: Наукова думка, 2000. — 775 с.
11. Художня спадщина В.Сухомлинського в культурологічному вимірі / О. Сухомлинська // Рідна шк.. — 2007. — №1. — С. 3–7. — укр.
12. Щербень П. Дидактичні ігри у навчально-виховному процесі / П.Щербень // Початкова школа. — 1997. — С. 18–21.

ЗМІСТ

Навчання грамоти. 1 клас

Закріплення звукового значення букви «ер». Робота з дитячою книгою В.О. Сухомлинського «Пшеничний колосок» (оповідання «Чому мама так хвалить»). 3

Читання. 2 клас

Важливий іспит (за твором В. Сухомлинського «Горбатенька дівчинка»). 7

Читання. 2 клас

Добрі діти — батькам вінець, а злі — кінець. 12

Урок позакласного читання. 3 клас

Наука онукам. 15

Читання. 3 клас

«Зачарувала все зима» (підсумковий урок). 22

Читання. Урок — телепередача. 3 клас

«Казки маленькі, а розуму в них багато» (за оповіданнями В. Сухомлинського «Соловей і Жук»). 28

Читання. 3 клас. 32

А.Чайковський «За сестрою» (уривок). 32

Позакласне читання. 3 клас

Зростаєте справжніми людьми (за творами В. Сухомлинського). 35

Читання. 3 клас

Людина красна не словами, а добрими ділами (за оповіданням В.О. Сухомлинського «Красиві слова і красиве діло»). 39

Позакласне читання. 4 клас

Подорож до читацької скарбнички В. Сухомлинського. 44

Позакласне читання. 3 клас

Подорож у світ літературної казки В.О. Сухомлинського. 49

Урок-детектив. 4 клас

Чому і навіщо?. 53

Ранок на тему: «Любіть свій край, свою родину, калину й мальви під вікном» 58

Додатки 68

Список використаних джерел 71

ISBN 978-966-10-2790-8

9 | 789661 | 027908